

Opschrift

Vergadering van 16 mei 2023

Nummer: 2023_MV_00286

Onderwerp:

Mondelinge vraag van raadslid Yüksel Kalaz: Onveiligheid(sgevoel) door doven straatverlichting

Raadslid(-leden):

Yüksel Kalaz - PVDA

Bevoegd: Filip Watteuw

Omschrijving van de vraag

Toelichting:

Bij de voorbije besparingsrondes heeft de stadsbestuur beslist om de straatverlichting vanaf februari 2023 te doven van zondag- tot en met woensdagnacht, telkens tussen middernacht en 5 uur 's morgens.

Veel Gentenaars voelen zich een pak onveiliger in het donker. Deze maatregel heeft ook impact op de verkeersveiligheid. Oneffenheden in de wegen zijn veel minder zichtbaar, wat de kans op ongevallen aanzienlijk vergroot. Vooral zwakke weggebruikers zoals voetgangers, fietsers en bromfietzers lopen dan een groter risico op ongevallen.

Vraag:

- Zijn er sinds het doven van de straatverlichting meer klachten over ongewenst gedrag en/of onveiligheidsgevoel in de openbare ruimte gedurende de nacht? Zo ja, over welke aantallen gaat het en waarover gaan deze klachten?
- Is er een stijging van het aantal ongevallen bij voetgangers en fietsers? Zo ja, over welke aantallen spreken we?
- Blijft het stadsbestuur bij de besparingsmaatregel om de straatverlichting te doven?

Antwoord

Collega's bedankt voor jullie vragen. Er zijn 4-5 vragen gesteld over de uitrol van het doofbeleid in onze stad. De tweede deelvraag van raadslid Van Bossuyt over ongevallen is eveneens gerelateerd aan het doofbeleid. Heel wat deelvragen zijn grotendeels gelijklopend en ga ik hier samen beantwoorden.

Vooreerst wil ik toch even verduidelijken dat de beslissing voor het doven is genomen door het voltallig college als **onderdeel van de besparingen**. We hebben beslist dat dit voor 2 jaar zou zijn. We zijn daarbij niet alleen, ongeveer 260 van de 300 lokale besturen hebben een vorm van doofbeleid om te besparen op de uitgaven voor openbare verlichting.

Voor het behalen van deze – noodzakelijke – besparing hebben we in onze stad gekozen voor een beperkt doofprogramma op maat van onze stad Ik wil dit toch nog eens duidelijk stellen; zowel in **ochtenspits, avondspits, vooravond en avond, elke dag functioneert de verlichting tot middernacht!** Met het doofprogramma voor stad Gent (4 nachten 5 uur doven) blijft de **verlichting gewoon functioneren gedurende 80% van de tijd** (20% van de branduren doven in dalmomenten).

Na de beslissing in het college heeft de stad opdracht gegeven aan Fluvius om de voorbije 12-13 weken het nieuwe brandprogramma uit te rollen. **Vorige week pas, vrijdag 12 mei zijn de laatste cabines aangepast.**

Het is dus nog **zeer pril om nu al over te gaan tot een evaluatie**. In het collegebesluit werd het huidige doof scenario goedgekeurd t.e.m. 2024. Dit kan verlengd worden tenzij het college beslist om een aangepast brandregime door te voeren.

Wat betreft **objectieve cijfers**:

Alle **meldingen** die we ontvangen over het doven **worden geregistreerd en bijgehouden**. Zo hebben we tem gisteren 15/05 een 72 meldingen/bedankingen/suggesties/klachten geregistreerd die afkomstig zijn van het ganse grondgebied. Deze meldingen zijn alle meldingen die verzameld zijn door de cel openbare verlichting via allerhande kanalen (Gentinfo, email, telefoons, via kabinet van de Burgemeester, via dienst Preventie, ...). We zien geen specifieke zones waar we meer of minder meldingen ontvangen.

- 72 meldingen voor een dergelijke ingreep is echt zeer beperkt
- 8 meldingen zijn voorstander van het doofbeleid
- 7 neutraal: vragen van burgers die niet duidelijk toe te wijzen zijn of ze voor of tegen het doofbeleid zijn en ook niet als klacht te klasseren zijn
- 55 meldingen zijn eerder ongerust of tegen (waarvan 5 meldingen valpartijen actieve weggebruikers)
- 2 klachten over het doven van straatverlichting in combinatie met een inname op het openbaar domein.

Mevrouw De Boever, de **cijfers over inbraak of pogingen tot inbraak zijn opgevraagd bij de politie**. Er is sinds het doofbeleid **geen toename** in meldingen van inbraak of poging tot inbraak. Zowel uit de algemene cijfers voor Gent als uit de specifieke voor de Brugse Poort blijkt niet dat het doven van de verlichting aanleiding heeft gegeven tot meer inbraken. (Inbraak wordt veelal overdag gepleegd en vooral als de bewoners niet thuis zijn.) De politie merkt zelfs op dat de inbraakcijfers in de Brugse Poort ten opzichte van het jaar 2019 (nog geen pandemie) sterk zijn gedaald! Dit moet op zijn minst bekeken worden overheen een langere periode en vergt een meer doorgedreven onderzoek door externe partners.

Het **Meldpunt van de politie** registreerde voor de Brugse Poort in totaal 7 meldingen/klachten in 2022 en 2 meldingen/klachten in 2023. Het betreffen meldingen van burgers die voornamelijk hun ongenoegen uiten of bezorgd zijn. Geen enkele

melding kadert in een gebeurtenis gerelateerd aan het doven van de straatverlichting. Ook de Wijkpolitie en de buurtinspecteur ontvingen hierover nog geen klachten.

De lichtcel ontving 5 meldingen over een **valpartij van een actieve weggebruiker** in combinatie met een niet werkende straatverlichting. Hierbij wordt nog bekeken wat de juiste omstandigheden waren. In drie van de vijf gevallen gaat het om een valpartij ten gevolge van bvb. een losliggende kassei of onregelmatigheid in het wegdek. Sowieso doen we voortdurend inspanningen om het openbaar domein te onderhouden en herstellen waar nodig. Meldingen van gebreken mogen zoals steeds doorgegeven worden aan Gentinfo of op www.stad.gent/meldpuntwegen.

Wat betreft het **onveiligheidsgevoel**. Dit is natuurlijk een gevoel, een subjectief gegeven. De oorzaken van een onveiligheidsgevoel zijn vaak een complex samenspel van meerdere factoren; omgeving, regio, geslacht, tijdstip, leeftijd, ... Het is zeer moeilijk om hier een antwoord op te geven. Ik begrijp natuurlijk dat iemand zich bij minder verlichting minder comfortabel kan voelen. We hebben hier als stadsbestuur maximaal op ingespeeld door enkel te doven tijdens de daluren. Ik zeg het daarom nog eens; de verlichting functioneert 80% van de tijd nog altijd zoals voorheen. We krijgen hier ook niet veel klachten over.

Door de complexiteit en meervoudige oorzaken is het niet realistisch om een onveiligheidsgevoel volledig weg te nemen, zelfs al verlichten we gedurende de ganse nacht iedere uithoek van Gent. Er zijn veel studies terug te vinden zonder een sluitend antwoord te krijgen wat betreft sluitende maatregelen.

Mr. Taeldeman, u begrijpt dat ik hier in de commissie moeilijk een ganse lezing of bibliografie kan geven over de studies over dit onderwerp. De lichtcel kent een beperkt aantal **studies** over de impact van het doven van de straatverlichting op veiligheid:

- Steinbach R, et al. (2015)

deze studie vond geen bewijs dat verminderde straatverlichting in verband kan worden gebracht met een toename van het aantal verkeersongevallen of criminaliteit.

- Gemeente Staden (2016): Volgens de politiecijfers heeft het doven geen invloed op de verkeersveiligheid.

- Federale politie: analyse straatverlichting West-Vlaanderen - Wat is de impact van het doven van de straatverlichting op criminaliteit en verkeersveiligheid (2017)

Samenvattend wordt gesteld dat er voorlopig geen reden is om aan te nemen dat er sprake is van een grote impact van het doven van de straatverlichting op de criminaliteit en verkeersveiligheid.

- Davies and Farrington (2018): relatieve stijging in inbraken en voertuigdiefstal, maar daling in geweldsmisdrijven.

- Struyf P. Hfst. 'Fear of the dark'. The potential impact of reduced street lighting on crime and fear of crime (2020).

De onderzoeken in de literatuur laten wisselende resultaten zien. Er is echter geen verband gevonden tussen verminderde straatverlichting en een toename van criminaliteit.

- Provincie Oost-Vlaanderen; 'Fietsen in het duister en donker'. Geen duidelijke uitspraak over impact op veiligheid.

Mr Taeldeman u heeft nog wat bijkomende vragen over het overleg tussen de diensten. Zoals reeds geïllustreerd is er heel wat uitwisseling en overleg tussen de lichtcel en de **stedelijke (veiligheids)diensten**.

- Er is twee keer per jaar structureel overleg met politie en dienst Preventie voor Veiligheid om de impact van openbare verlichting op veiligheid te bespreken. Voor urgente gevallen wordt tussendoor natuurlijk ad hoc overlegd om samen aan een oplossing te werken.
- De politie houdt het cijfermateriaal aangaande verkeersveiligheid en criminaliteit goed bij. Dit cijfermateriaal voor Gent kan snel gedeeld worden met de lichtcel. Omgekeerd deelt ook de lichtcel alle ontvangen meldingen over het doven gedeeld met politie. Politie kan dit overzicht 24u op 24u mee opvolgen.
- De lichtcel is lid van het kennisnetwerk openbare verlichting. Medio 2020 ging dit 'Kennisnetwerk Openbare Verlichting' van start, getrokken door Fluvius en de VVSG. Het kennisnetwerk bestaat uit een 20-tal lokale besturen, bovenlokale samenwerkingsverbanden en wordt aangevuld met experts of ervaringsdeskundigen. Ervaringen rond het doven van de straatverlichting wordt met behulp van dit platform tussen besturen gedeeld.

Momenteel is het nog te vroeg voor een **een evaluatie van het doofbeleid**. Tegen **eind 2024** zullen alle bevindingen (meldingen, financiële info, cijfers over verkeersveiligheid en criminaliteit) voor Gent gebundeld kunnen worden in een analyse van het doven van de straatverlichting tijdens de daluren in Gent.

In het collegebesluit werd het huidige doofscenario goedgekeurd t.e.m. 2024. Dit kan verlengd worden tenzij het college beslist om een aangepast brandregime door te voeren. Collega's, vorige week vrijdag zijn de werkzaamheden voor het doven afgerond. Het is dus nog veel te vroeg voor een evaluatie. De tussentijdse resultaten zijn – gelukkig – eerder positief. Er zijn nl. naast tegenstanders ook heel wat voorstanders. Zoals zo vaak hoor je die echter minder. We hebben gekozen voor een doofbeleid op maat van onze stad. We merken dat het aantal meldingen of klachten beperkt is en dat mensen ook wel wennen aan de aanpassing.

Zoals ik heb aangetoond wordt dit door alle diensten, de Lichtcel, Politie en dienst Preventie voor veiligheid goed opgevolgd.

Het uitrollen van het doofbeleid is echter geen eindpunt. Het is ook een nieuw begin, waarbij we inzetten op de juiste verlichting, op het juiste moment, op de juiste plek. Daarom werken we aan een actieplan voor verledning. Daarbij willen we enkele prioritaire zones en assen verder uitrusten met interactieve led-verlichting. Deze nieuwe generatie verlichting kan wel individueel worden geprogrammeerd voor een bepaald brandregime waarbij ook gedimd wordt tijdens daluren. Momenteel werken we samen met Fluvius aan dit actieplan om de openbare verlichting in deze prioritaire zones slimmer aan te sturen volgens specifieke verlichtingsnaden van de plek.

Een aantal zones zijn al geformuleerd waar we eerst op willen werken: omgeving Overpoort, Zuid, fietsassen...
